

דבר העורך

קוראים וקוראות יקרים שלום,

לפי מה תצביעו בבחירות?

בקרב יתקיימו ברחבי הארץ הבחירות לרשויות המקומיות. מעורבות והשפעה על קבלת החלטות באמצעות האפיק של השלטון המקומי הוכיחה את עצמה פעמים רבות כערוץ אפקטיבי לקידום מדיניות סביבתית. זאת משום שהרשות המקומית שאנו מתגוררים בתחומה משפיעה באופן ישיר על היבטים רבים של חיינו (כמו טיפול בפסולת, שבילי הליכה, תכנון ובנייה, רעש, רישוי עסקים, שטחים ציבוריים פתוחים, תחבורה ציבורית). כמו כן, היכולת של ציבור מעורב, אכפתי ומאורגן להשפיע על סדר היום גְדֵלה ככל שהמרחב השלטוני מצומצם יותר. ביטוי למימוש פוטנציאל זה ניכר בהצלחה (היחסית) בהשתלבות בשלטון המקומי של מועמדים ומפלגות המציגים סדר יום סביבתי, לעומת חוסר ההצלחה (עד כה) בשילוב מפלגה ירוקה בפוליטיקה הלאומית. נראה שהתנועה הסביבתית מסמנת את הבחירות הקרובות כזמן המתאים לעבור שלב: מהתמקדות בנושאי סביבה 'קלסיים' (כגון אלה שהוזכרו לעיל) לעיסוק באלמנטים שלטוניים וקהילתיים, שהשילוב ביניהם יתרום ליצירת מקום חיים שוויוני, צודק ומשגשג. במקום כזה השלטון המקומי מתנהל תוך שקיפות מלאה, מעודד נגישות מלאה של התושבים למידע ולמשאבים, ומתנהל תוך הקפדה על כללי המנהל התקין. על פי חזון זה, התושבים אינם מסתפקים בהשתתפות בבחירות המתקיימות כל חמש שנים, אלא מעורבים בניהול השוטף (reclaiming the city). חזון זה גובש לאחרונה, כחלק מתהליך התארגנותה של התנועה הסביבתית למערכת הבחירות ברשויות המקומיות, במסגרת סמינר רעיוני של ארגוני הסביבה (סמינר מעוף, בהובלת מרכז השל לקיימות וארגון חיים וסביבה).

גורמים שונים עשויים להסביר את השינוי. ההתקדמות שחלה בעשייה הסביבתית ברשויות המקומיות מאז הבחירות האחרונות, מעמידה בקונצנזוס את מה שרק לפני חמש שנים הוצב כמטרות הנגזרות מאידאולוגיה סביבתית, פשוט כחלק מניהול נכון של משאבי הרשויות (למשל, התייעלות בצריכת אנרגיה). כנראה שגם המחאה החברתית, שערערה תפיסות יסוד בחברה הישראלית תרמה את חלקה. בעוד המחאה העלתה נושאים חברתיים לשיח הציבורי, נושאים סביבתיים נדחקו מעט מאותן זירות. עומר כהן, רכז תחום סביבה בשתיל (שירותי תמיכה וייעוץ לקידום שינוי חברתי) שהשתתף בסמינר מעוף, רואה בחיבור בין סביבה לחברה, שבהחלט אינו חדש לתנועה הסביבתית, ביטוי להתבגרותה של התנועה הסביבתית. לדעתו יש בחיבור פוטנציאל ליצירת ערוצים חדשים ללב הציבור. הוא מציין דגשים נוספים בסדר היום של התנועה הסביבתית בבחירות: קהילתיות (שיתוף פעולה קהילתי יכול לתרום למשל לחיזוק תחבורה שאינה ממונעת) ושייכות (חיזוק תחושת הנאמנות המקומית עשויה, למשל, למנוע הגירה מערים גדולות לערי הפרברים).

מעניין לבחון, כל קורא ביחס למקום מגוריו, אם וכיצד יכול חזון זה להשפיע על יצירת מקום שטוב יותר לחיות בו, וכפועל יוצא מכך - כיצד הוא תורם לשיפור המציאות הסביבתית המקומית. כל שכן, נכון לבחון מה עשויה להיות התרומה הסגולית של מעורבות אישית מתמשכת (לא רק לקראת הבחירות או בהצבעה עצמה) בניהול המקומי, מצד אנשי מקצוע בתחום הסביבה, שנתפסים בקהילתם כבני-סמך בתחומם המקצועי, ונהנים מהיכרות מעמיקה עם המציאות המקומית.

קריאה נעימה, שחר בוקמן